

**Хмельницька обласна громадська організація «Молодіжний центр
«ФОРУМ»**

Проект в рамках реагуючого механізму Програми ФАРМ

**Проект: «Проблеми реформування земельних відносин в
Україні на даному етапі»**

Партнери проекту:

**Хмельницька обласна громадська організація «Молодіжний центр
«ФОРУМ»**

Ольга Гашина

м. Хмельницький, Львівське шосе 16, к. 45

Wild Rose Agricultural Producers

Rod Scarlet, Executive Director

#102, 115 Portage Close,

Sherwood Park, AB

T8H 2R5

Резюме фінального звіту про прогрес діяльності проекту

серпень 2005 – березень 2006 р.

Резюме Проекту

Загальною мета проекту «*Реформування земельних відносин в Україні на даному етапі*» було підвищення соціального захисту та розвиток бізнес потенціалу молоді в сільській місцевості. Основне завдання проекту полягало в підвищенні зацікавленості в розвитку бізнесу на селі та визначенні можливостей розвитку сільської місцевості з метою зменшення міграції молоді в міста. Проект був спрямований на досягнення цієї мети через створення можливостей розвитку бізнесу для молоді, розвиток навичок підприємництва та менеджменту, підвищення статусу сільської молоді та поліпшення умов життя на селі.

Досягнення основної мети проекту планувалось через проведення ряду семінарів, круглих столів та громадських слухань – здебільшого із законодавчих питань та питань менеджменту бізнесу в тому що стосується сільськогосподарського виробництва. Крім того, в рамках проекту пройшли навчання десять спеціалістів із юридичних питань та питань бізнес менеджменту, які на даний час надають консультації в своїх та сусідніх районах по питаннях, пов'язаних з регулюванням земельних відносин, бізнес менеджментом та бізнес плануванням. В рамках проекту розроблялась база даних сільськогосподарських виробників у Хмельницькій області та сусідніх областях з інформацією стосовно продукції та цінах по різних постачальниках в регіоні. Були видані публікації: брошура під назвою «Останні зміни в аграрному законодавстві та їх вплив на сільськогосподарських виробників» та рекомендації «Рекомендації з бізнес планування та менеджменту сільськогосподарського виробництва». Інформація про проект розповсюджувалась через вебсторінку ФОРУМУ, бюлетені та місцеві засоби масової інформації.

Вихідні положення та обґрунтування Проекту

Проект було спрямовано на вирішення наступних завдань:

- Недостатня інформація стосовно розпаювання землі, лізингу та ціноутворення поставила невеликих фермерів в несприятливі умови порівняно з великими господарствам, які мають кращий доступ до інформації. Відповідно з інформацією Державного комітету по земельним ресурсам станом на березень 2004 року приблизно 4,074,140 земельних паїв було передано у приватну власність, 60% відсотків від загальної вартості земельних паїв. Незважаючи на достатню інформацію, яку надають засоби масової інформації та державні організації стосовно нового законодавства щодо реформування земельних відносин та відповідні нормативно-правові документи, результати останнього опитування інституту Гелопа свідчать про надзвичайно низький рівень обізнаності сільського населення щодо законних прав та відповідальності землевласників.
- Консолідація великих земельних наділів (через орендні угоди, тощо) в великі реформовані господарства потребує невеликої кількості найманих робітників, інколи лише на сезонній основі, що призводить до безробіття серед сільської молоді. Молодь змушена мігрувати у великі міста в пошуках альтернативних можливостей щодо працевлаштування. Така ситуація зашкоджує розвитку населення у сільській місцевості та призводить до зменшенню його кількості, що, в свою чергу, призводить до деградації сільських територій.

Мета/цілі Проекту

- Сільська молодь краще проінформована про:
 - А) Існуючу законодавчу базу та законні права на землю.
 - Б) Процедуру отримання земельних паїв, оренду земельних ділянок, захист прав на землю.
 - В) Джерела кредитування та бізнес планування.
- Відібрані молодіжні лідери в сільській місцевості, які зможуть розповсюджувати інформацію про права на землю в регіоні.
- П'ять консультаційних центрів продовжують надавати консультації із земельних питань, бізнес планування, загального та фінансового менеджменту.

Результати Проекту

- 266 молодих людей в сільській місцевості пройшли навчання з наступних питань: питання пов'язані з доступом до земельних ресурсів; ефективні механізми використання майна з метою започаткування та розвитку приватного бізнесу; менеджменту сільськогосподарськими підприємствами. Семінари було проведено успішно; після семінарів організатори отримали запити на проведення додаткових семінарів та практичних занять.
- 500 молодих людей з п'яти районів отримали інформацію у формі брошури щодо останніх змін в аграрному законодавстві.
- База даних виробників та переробників сільськогосподарської продукції в регіоні була розроблена з метою зміцнення ринкових відношень між виробниками, переробниками та споживачами.
- Вебсторінку ФОРУМУ створено з метою розповсюдження інформації про організацію та проект.
- Рекомендації стосовно бізнес планування та менеджменту сільськогосподарськими підприємствами були видані та розповсюджені для ознайомлення учасників проекту з інформацією та практичним рекомендаціями стосовно розвитку бізнесу та менеджменту сільськогосподарськими підприємствами.
- В регіоні створюються нові сільськогосподарські підприємства, в результаті чого виникають нові робочі місця, розвивається інфраструктура в сільській місцевості. П'ятнадцять нових сільськогосподарських підприємств було зареєстровано з початку діяльності проекту.
- Консультаційні центри створено в районах; консультаційні центри надають практичні поради та консультації по питаннях менеджменту сільськогосподарськими підприємствами та з юридичних питань;
- Членство в організації збільшилось на 112 чоловік, що сприяє зміцненню життєздатності організації та загальному розвитку громадянського суспільства в сільській місцевості.

Внесок канадського партнера

Під час реалізації проекту керівництво проекту підтримувало постійні зв'язки з канадським партнером, паном Родом Скарлетом, представником організацій Wild Rose Agricultural Producers та Canadian Young Farmers' Forum. 15-24 січня, 2006 Род Скарлет прийняв участь в навчальному семінарі у м.Хмельницькому. Пан Род Скарлет зробив презентацію

“Стратегія сталого розвитку” (розробка планів сталого розвитку; інноваційні підходи до відшкодування витрат; розробка лану дій для відшкодування витрат; підготовка грантових заявок; огляд планів сталого розвитку с/г дорадчих служб).

Організація розуміє важливість підтримки постійних зв'язків з Родом Скарлетом. Була досягнута домовленість, що партнери продовжуватимуть підтримувати стосунки через електронну пошту. Організація планує подати нову заявку на грант в Програму ФАРМ та запросити пана Рода Скарлета партнером в новий проект.

Висновки

Основне завдання даного проекту полягало в розвитку можливостей та потенціалу сільської молоді в регіоні. В результаті діяльності проекту було створено та зареєстровано п'ятнадцять нових сільськогосподарських підприємств. Нові сільськогосподарські підприємства залучили нових робітників, що сприяло поліпшенню умов в деяких сільських громадах.

Проект допоміг визначити, що існує нагальна потреба в сільських громадах та, особливо, серед сільської молоді, в отриманні нової інформації. Ця потреба була визначена в ході діяльності проекту; кількість учасників, які бажали прийняти участь в заходах проекту, перевищила можливості організаторів. Практичне навчання з юридичних питань та питань бізнес менеджменту виявилось надзвичайно корисним для сільської молоді, сільських підприємців.

Проект довів свою життєздатність. Результати проекту говорять за себе. Збільшилась кількість членів організації, надходять додаткові членські внески, які мають забезпечити життєздатність організації. Крім того, консультаційні центри, створені в рамках проекту, продовжують функціонувати та надавати послуги. Місцеві органи влади також надають допомогу на функціонування консультаційних центрів, так як ця діяльність відповідає державному напрямку, спрямованому на соціально-економічний розвиток сільської місцевості.

ФОРУМ з оптимізмом дивиться в майбутнє, спираючись на результати проекту, та планує подати нову концепцію в програму ФАРМ та запросити пана Рода Скарлета в якості канадського партнера.